

Videnssociologien - viden og samfund hos Mannheim, Merton og Berger og Luckmann

Lars Axel Petersen

Fra bogen:

Anders Esmark, Carsten Bagge Lausten og Niels Åkerstrøm Andersen (red.)
Socialkonstruktivistiske analysestrategier
1. udgave 2005, Kapitel 2

Videnssociologien

- viden og samfund hos Mannheim, Merton og Berger og Luckmann

Lars Axel Petersen

Fra bogen:

Socialkonstruktivistiske analysestrategier

Anders Esmark, Carsten Bagge Lausten og Niels Åkerstrøm Andersen (red.)

1. udgave 2005, Kapitel 2

E-bogskapitlet er udgivet i 2014

© Roskilde Universitetsforlag 2005

Sats: Lene Concha Paz

Omslag: Torben Lundsted

Illustration: Lucio Fontana (GC 65T66 - gengivet med tilladelse af Fondazione Lucio Fontana)

E-bogsproduktion: PHI Business Solutions Ltd. (Chandigarh, India)

ISBN e-bog kapitel: 978-87-7867-435-7

ISBN for bogen:

ISBN e-bog: 978-87-7867-430-2

ISBN trykt udgave: 978-87-7867-174-5

Samfundslitteratur

Rosenørns Allé 9

1970 Frederiksberg C

slforlagene@samfundslitteratur.dk

www.samfundslitteratur.dk

Alle rettigheder forbeholdes.

Kopiering fra denne bog må kun finde sted på institutioner, der har indgået aftale med COPY-DAN, og kun inden for de i aftalen nævnte rammer. Undtaget herfra er korte uddrag til anmeldelse.

Videnssociologien

– viden og samfund hos Mannheim, Merton og Berger og Luckmann

Sociologisk viden om viden

Videnssociologiens afgørende analysestrategiske "greb" er at iagttage viden ved at sætte den i relation til den samfundsmæssige virkelighed eller "væren". Oprindeligt var det filosofferne, der rettede blikket mod erkendelsen selv og prøvede at skabe *viden om viden* i form af logik og erkendelsesteori. Hvad sker der, når udgangspunktet for undersøgelsen af viden flyttes fra filosofien til sociologien? Det kan man få svar på ved at iagttage videnssociologiens opståen og udvikling.

Videnssociologien er en videnskabelig disciplin, som har sit institutionelle og diskursive udgangspunkt i sociologien og sit genstandsfelt i spændingen mellem viden og samfund. Videnssociologien stræber ikke blot efter at skabe viden *om* samfundet, men efter at skabe viden *om*, hvordan viden er *betinget* af samfundsmæssige strukturer og relationer. En klassisk formulering er, at viden er *værensforbundet* (Mannheim 1964: 569);¹ videnssociologien undersøger derfor forbindelserne mellem viden og den samfundsmæssige væren. Denne formulering er maksimalt åben for konkretiseringer af, hvordan viden, samfundsmæssig væren og forbindelserne imellem dem skal begrebsliggøres.

Historisk er videnssociologien uløseligt knyttet til en bestemt fase i den sociologiske videnskabs institutionalisering i Tyskland og i USA. Fra 1924 til 1932 udgjorde striden om videnssociologien – sat i gang af Max Scheler, snart efter centreret omkring Karl Mannheims mere radikale program – en vigtig akse både i den tyske sociologis faginterne grundlagsdiskussioner, i den bredere diskussion om sociologiens rolle samt i diskussionerne af samtidens (Weimar-republikkens) kulturelle og samfundsmæssige beskaffenhed (Frisby 1983: 1ff).

---

1. Alle artiklens citater fra udenlandske udgivelser er oversat af forfatteren.